

Szkoła Podstawowa im. Emilii Gierczak
w Gródkowie

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-
PROFILAKTYCZNY

Podstawa prawna:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 ze zm.)*
- *Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989r. (Dz.U. z 1991r. nr 120,poz. 526)*
- *Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017r. Poz. 1189)*
- *Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.:Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.)*
- *Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59)*
- *Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487)*
- *Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. Z 2017 r. poz. 783)*
- *Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017r. Poz. 957)*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249)*
- *Statut Szkoły Podstawowej im. Emilii Gierczak w Gródkowie*

WSTĘP

Misją szkoły jest współdziałanie z rodzicami uczniów na rzecz wspomagania wychowanków w drodze do dojrzałości w sferze: **fizycznej, emocjonalnej, społecznej, intelektualnej i duchowej**. Kluczowe znaczenie ma pozytywna atmosfera szkoły oparta na współpracy, ukierunkowana na dobro uczniów. Główną rolę pełnią relacje społeczne pomiędzy: nauczycielami, personelem szkoły, uczniami, rodzicami, pozostałymi jednostkami i instytucjami współpracującymi ze szkołą. Najważniejsze są zasady: **spójności wartości i norm, otwartości podmiotów, perspektywiczności działań**.

Najważniejszym zadaniem szkoły, obok kształcenia uczniów w sposób merytoryczno-dydaktyczny, jest proces wychowawczy i profilaktyka, które są ze sobą ściśle powiązane i posiadają wspólny obszar. Celem wychowania jest ukształtowanie wszechstronnie dojrzałego człowieka. Z kolei celem profilaktyki jest wspomaganie wychowania i kompensowanie jego niedostatków.

Działalność szkoły jest zgodna z podstawowymi kierunkami realizacji polityki oświatowej państwa. Skupia się na następujących aspektach: **dydaktycznym/edukacyjnym, informacyjnym, wychowawczym, profilaktycznym, opiekuńczym**. Bierze więc ona pod uwagę ogólny rozwój dziecka.

Działalność szkoły ukierunkowana jest na następujące **strategie działań**:

Informacyjne – dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych, umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru.

Edukacyjne – rozwijanie umiejętności psychologicznych i społecznych. Poruszanie następujących zagadnień: komunikacja interpersonalna, stres, konflikty, wpływ grupy.

Działań alternatywnych – pomoc w zaspokojeniu potrzeb, stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną.

Interwencyjne – pomoc w przezwyciężeniu trudności w identyfikacji i rozwiązywaniu problemów, wsparcie w sytuacjach kryzysowych.

Zmian środowiskowych – identyfikacja i zmienianie czynników środowiska społecznego i fizycznego, które sprzyjają zachowaniom problemowym.

Zmniejszania szkód – dotycząca zaistniałych problemów, w ramach profilaktyki wskazującej.

Zmian przepisów – skierowana do lokalnej społeczności, mająca na celu ograniczenie dostępu nieletnich do środków odurzających, niebezpiecznych treści i obiektów.

Program wychowawczo - profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji wewnętrznej,
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczego i programu profilaktyki realizowanych w roku szkolnym 2016/2017
- wniosków i analiz z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych,
- uwag, spostrzeżeń, wniosków nauczycieli, uczniów, rodziców

Rozdział I

MISJA I WIZJA SZKOŁY

**"Dziecko chce być dobre.
Jeśli nie umie - naucz.
Jeśli nie wie - wytłumacz.
Jeśli nie może - pomóż"
Janusz Korczak**

Misja szkoły:

1. Dążymy do wychowania ucznia mającego świadomość, że jest członkiem społeczności szkolnej.
2. Uczymy kochać, szanować i żyć kulturą i tradycją narodu polskiego, jednocześnie wychowujemy w poszanowaniu kultur i wartości innych narodów.
3. Wychowujemy ucznia świadomego i odpowiedzialnego, posiadającego wiedzę i umiejętności konieczne do przyszłego funkcjonowania we współczesnym świecie.
4. Zwracamy szczególną uwagę na rozwój fizyczny, psychiczny i duchowy naszych uczniów.
5. Propagujemy wśród uczniów zdrowy styl życia.
6. Dbamy o bezpieczeństwo uczniów.

Wizja szkoły:

Nasza szkoła jest nowoczesną, przyjazną placówką, przygotowującą uczniów do kontynuowania nauki na kolejnym etapie edukacyjnym. Program wychowawczy i profilaktyki szkoły ukierunkowane są na ucznia, jego potrzeby, umożliwiając mu wszechstronny rozwój. Uczniowie naszej szkoły wyrosną na ludzi mających poczucie własnej wartości i odpowiedzialności ze własne zachowanie.

Wykorzystujemy najnowsze zdobycze techniki informacyjnej i informatycznej, stosujemy nowoczesne metody nauczania i wychowania, aby uczeń mógł rozwijać swoje zainteresowania, umiejętności, zdolności i pasje. W pracy z uczniem kadra pedagogiczna podejmuje twórcze działania, które pozwolą realizować misję szkoły.

Nasi uczniowie będą świadomi nierozzerwalnego współistnienia ze środowiskiem przyrodniczym, świadomi własnego pochodzenia, dumni z bycia Polakami, Europejczykami i członkami swojej "małej ojczyzny". Będą szanować kulturę i tradycję. Szczególnie zadbamy o ich rozwój fizyczny, psychiczny i duchowy, aby w przyszłości propagowali zdrowy styl życia i potrafili dokonać słusznego wyboru.

Rozdział II

MODEL ABSOLWENTA

Celem programu wychowawczo - profilaktycznego jest wychować absolwenta szkoły, który:

- w swoim postępowaniu kieruje się szacunkiem wobec drugiego człowieka.
- świadomie podejmuje decyzje, potrafi przewidzieć ich skutki oraz ponieść konsekwencje swojego postępowania.
- jest tolerancyjny, kulturalny, respektujący ogólnie przyjęte normy społeczne.
- jest asertywny, odpowiednio reagujący w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa własnego i innych.
- potrafi zdecydować o kierunku dalszego kształcenia i zaplanować swą przyszłość.
- potrafi właściwie wykorzystywać technologie informacyjne.
- pracuje nad własnym rozwojem, budując swój system wartości.
- zna i szanuje historię, kulturę i tradycję naszego regionu oraz narodu.
- jest wrażliwy na piękno i dziedzictwo kulturowe.

Rozdział III

CELE PROGRAMU

I. Cele główne:

1. dbałość o integralny rozwój ucznia w aspekcie: biologicznym, poznawczym, emocjonalnym, społecznym i moralnym,
2. podmiotowe traktowanie ucznia i wychowanie go do wartości, przy zachowaniu harmonii pomiędzy swobodą a przymusem,
3. zwiększenie skuteczności działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkole wobec uczniów, rodziców, nauczycieli i pracowników szkoły.

II. Cele szczegółowe:

1. wszechstronny rozwój osobowości dziecka, kształtowanie człowieka twórczego i wrażliwego, o rozwiniętej indywidualności, a jednocześnie zdyscyplinowanego i moralnego,
2. stwarzanie atmosfery przyjaźni i koleżeństwa, kształtowanie: empatii, tolerancji, szacunku do innych.
3. rozbudzanie ciekawości poznawczej oraz motywacji do nauki, wyposażenie uczniów w

- zasób wiadomości, kształtowanie umiejętności, wdrażanie do systematycznego uczestnictwa w lekcjach, a także do permanentnego samodoskonalenia,
4. ukierunkowywanie ucznia na prawdę, dobro i piękno w odniesieniu do siebie, innych ludzi, jak i otaczającego świata,
 5. wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i uzdolnień, w określaniu dalszej drogi edukacji.
 6. wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa, ogólnoludzkiego systemu wartości, zasad kultury osobistej,
 7. wzmacnianie pozytywnych stron osobowości i poczucia własnej wartości i godności, rozwój tożsamości, a także kreatywności, innowacyjności, przedsiębiorczości,
 8. wykształcenie umiejętności odnalezienia się w społeczności, współdziałania w grupie,
 9. wdrażanie do panowania nad emocjami, radzenia sobie ze stresem i problemami okresu dojrzewania,
 10. rozwijanie sprawności organizmu poprzez wyrabianie nawyku dbałości i troski o zdrowie, prawidłowe odżywianie się, higienę osobistą, aktywność fizyczną,
 11. uświadamianie szkodliwego działania używek, a także mechanizmu rozwijania się uzależnień,
 12. eliminowanie i minimalizowanie zagrożeń, zapobieganie problemom, prewencyjne edukowanie na ich temat,
 13. przeciwdziałanie agresji i przemocy, cyberprzemocy, a także złu – poprzez uczenie się zachowań asertywnych,
 14. kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych i patriotycznych ukierunkowanych na wolontariat, tolerancję i szacunek do drugiego człowieka,
 15. wdrażanie do pielęgnowania tradycji narodu i państwa polskiego, a także regionalnych i lokalnych,
 16. uczenie szacunku dla środowiska przyrodniczego, kształtowanie myślenia proekologicznego, ukierunkowanego na ochronę środowiska,
 17. kształcenie krytycznego odbiorcy kultury masowej, a także dojrzałego i odpowiedzialnego czytelnika otwartego na dialog z dziełem literackim,
 18. przygotowanie do dorosłego życia, opartego na refleksji, a także podejmowaniu samodzielnych i odpowiedzialnych decyzji,
 19. wyrabianie umiejętności właściwego spędzania czasu wolnego, rozwijanie pasji i zainteresowań, wspieranie talentów.
 20. wdrożenie do dyscypliny, a także konsekwentnych postaw rodziców i nauczycieli, zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami,

21. kształtowanie prawidłowej komunikacji na linii: dziecko-rodzic, a także uczeń-nauczyciel.,
22. nastawienie na współpracę: uczniów, nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły, rodziców, społeczności lokalnej, a także wszelkich instytucji wspierających funkcjonowanie szkoły i rodziny.

Rozdział IV

TREŚCI I ZADANIA WYCHOWAWCZE

I. ETAP PRZEDSZKOLNY

1. zabawa i wypoczynek w poczuciu bezpieczeństwa

Zadanie	Osiągnięcie dziecka	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni termin
Tworzenie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci na drodze i w przedszkolu	-respektuje prawa i obowiązki swoje oraz innych osób, zwracając uwagę na ich indywidualne potrzeby - zna zasady bezpiecznego poruszania się po drodze	- zapoznanie dzieci z Kodeksem Przedszkolaka -stworzenie kodeksu zasad grupowych -zapewnienie bezpieczeństwa dzieci podczas zajęć, zabaw i imprez, -spotkanie z policjantem, -wycieczki po okolicy, -bezpieczne poruszanie się w ruchu drogowym - szkolny program profilaktyczny „Jestem bezpieczny w szkole i poza nią”	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Systematyczne uwrażliwienie dzieci na sytuacje stwarzające zagrożenie oraz budowanie wiedzy na temat ich konsekwencji	-jest świadome, czym jest agresja oraz jak sobie z nią radzić, -kontroluje emocje, - ma ukształtowane poczucie odpowiedzialności oraz troski za zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych,	- pogłębianie wiedzy na temat zagrożeń pochodzących ze świata zwierząt i ludzi -uczenie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Uwzględnienie profilaktyki uzależnień i zachowań	-wie, jakie zachowania sprzyjają bezpieczeństwu -wie, czym jest	-scenariusz rozmowy z dziećmi na temat bezpiecznego korzystania z	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu

ryzykownych	uzależnienie - rozpoznaje różne rodzaje uzależnienia, w szczególności wie, na czym polega uzależnienie od komputera czy inne uzależnienia behawioralne	Internetu - kampania informacyjna na zebraniach w oparciu o materiały stworzone przez Fundację Dajemy Dzieciom siłę „Chrońmy dziecko w sieci” - zajęcia mające na celu wyeliminowanie niepożądanych zachowań
-------------	---	--

2. wzmacnianie poczucia własnej wartości i indywidualności

Podejmowanie działań związanych z umacnianiem poczucia własnej wartości, wspieranie indywidualności dziecka	- przejawia poczucie własnej wartości, -posługuje się swoim imieniem, nazwiskiem, adresem, -respektuje prawa i obowiązki, -przejawia swoją indywidualność, -szanuje emocje swoje i innych, -wyraża swoje oczekiwania społeczne wobec innego dziecka czy grupy	-udział w przedstawieniach, -słuchanie opowiadań, bajek terapeutycznych -zajęcia edukacyjne o tej tematyce	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
---	--	---	---

3. rozwijanie potrzeby tworzenia relacji osobistych i uczestniczenia w grupie

Podejmowanie działań sprzyjających integracji grupy, nawiązywaniu trwałych przyjacielskich relacji z innymi dziećmi. Poznanie i respektowanie zasad społecznych. Uświadamianie przynależności do różnych grup społecznych	-odczuwa i wyraża swoją przynależność do rodzinny, narodu, grupy przedszkolnej, grupy chłopców, grupy dziewczynek i innych -nawiązuje relacje rówieśnicze, -używa zwrotów grzecznościowych, -respektuje prawa i obowiązki innych, -komunikuje się z dziećmi i osobami dorosłymi, -wykazuje szacunek do	- pełnienie dyżurów, -praca w grupach, -wspólne zabawy integracyjne i spontaniczne, -udział w projektach, -wykonywanie prac plastycznych, -zajęcia z pedagogiem, -warsztaty, -poznawanie różnych problemów społecznych -opowiadki rodzinne, -zajęcia edukacyjne o następującej tematyce: „Przedszkolne savoir vivre” „Dom rodzinny”	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu
---	---	--	---

dzieci i dorosłych,
szacunek dla ojczyzny
- okazuje życzliwość
dzieciom i dorosłym
-wykazuje
obowiązkowość

„ Zabawy z babcią i
dziadkiem”
„ Na starej fotografii”
„ Pracowita wiosna”
„ Mama i tata”

4. dbałość o rozwój zdrowia, w tym psychicznego

Kształtowanie
właściwych
umiejętności,
przyzwyczajień i
nawyków
prozdrowotnych
oraz wiedzy na temat
zdrowego stylu
żywienia

- wie, czym jest zdrowe
odżywanie,
-zna przyczyny oraz
konsekwencje
niezdrowego stylu życia,
-poznaje objawy choroby,
-uczestniczy w zabawach
ruchowych,
-wykonuje podstawowe
ćwiczenia kształtujące
nawyk utrzymania
prawidłowej postawy
ciała,
-wykazuje prawność
ciała i koordynację,

- popularyzacja aktywnych
sposobów spędzania
wolnego czasu zarówno
wśród dzieci jak i wśród
rodziców,
-pogłębienie wiedzy dzieci
na temat przyczyn i skutków
nieprawidłowego
odżywiania,
-pogłębienie wiedzy dzieci
na temat profilaktyki
zdrowotnej (np. szczepienia
ochronne) oraz związków
między zdrowiem a
chorobą;
- obchody Światowego Dnia
Zdrowia,
- Zajęcia o następującej
tematyce: „ Warzywa”
„ Owoce” „ Zdrowe owoce i
warzywa” „ Piramida
zdrowia” „ Ruch to zdrowie”
„ Olimpiada sportowa”
„ U lekarza
- realizacja programu
„Śniadanie daje moc”
- fluoryzacja zębów

Wychowawcy,
pielęgniarka/
cały rok wg
harmonogramu

Kształtowanie
nawyków dbania o
zdrowie i higienę
osobistą oraz
poszerzanie wiedzy z
zakresu pierwszej
pomocy medycznej

- samodzielnie wykonuje
podstawowe czynności
higieniczne,
-wykonuje czynności
samoobsługowe,
-spożywa posiłki z
użyciem sztućców,
-wie, do kogo zwrócić
się o pomoc w
sytuacjach dużego
zagrożenia życia i
zdrowia,

-zabawy ruchowe,
naśladowcze,
piosenki, wierszyki,
-słuchanie opowiadań,
-dyżury i codzienne
sytuacje,
-zajęcia o następującej
tematyce: „ Moje
ciało” „ Higiena” „ Ubieram
się odpowiednio do
pogody”
- pogadanka z policjantem,
-drama, filmy edukacyjne

Wychowawcy,
pielęgniarka/
cały rok wg
harmonogramu

		-zajęcia o następującej tematyce: „Na pomoc” - warsztaty z udziałem ratownika medycznego	
Wspieranie rozwoju emocjonalnego i psychicznego	- rozpoznaje i nazywa podstawowe emocje - próbuje radzić sobie z przeżywaniem - przedstawia swoje emocje i uczucia, używając charakterystycznych dla dziecka słów - szuka wsparcia w sytuacjach dla niego trudnych, wdraża własne strategie - wczuwa się w emocje własne oraz innych - dostrzega, że zwierzęta mają zdolność odczuwania - dostrzega emocjonalną wartość otoczenia przyrodniczego jako źródła satysfakcji estetycznej	-drama, rozpoznawanie emocji na ilustracji, rozpoznawanie nastroju muzyki - zabawy plastyczne - film „W głowie się nie mieści” - udział w akcji charytatywnej „Pomóżmy zwierzętom przetrwać zimę” - zajęcia o następującej tematyce: „Pomagamy sobie”, „Jak zwierzęta szykują się do zimy” - czytanie bajek terapeutycznych, - słuchanie audiobooków	Wychowawcy, opiekun samorządu/ całe rok wg harmonogramu

5. budowanie zainteresowań dziecka, poznawanie kultury regionalnej i innych kultur

Wspieranie dziecka w odkrywaniu i rozwijaniu jego zainteresowań	- uczestniczy w zabawach i spontanicznych odkryciach - wykazuje ekspresję artystyczną (tańca, intencjonalnego ruchu, gestów, plastyki, techniki, teatru) - recytuje wierszyki, odpowiada na zagadki, pyta, opowiada proste historie - uruchamia wyobraźnię - uczestniczy w zbiorowym muzykowaniu - aktywnie słucha muzyki	- zabawy plastyczne - zabawy przy muzyce, zabawy ruchowe i integracyjne - zajęcia edukacyjne o następującej tematyce: „W moim przedszkolu”, „Mali artyści” - „Jesienna muzyka” - zajęcia dodatkowe - indywidualna praca z dzieckiem szczególnie uzdolnionym - uczestnictwo w konkursach - realizacja programu własnego „Dziecko - muzyka-ruch”	wychowawcy/ całe rok wg harmonogramu
---	--	---	--------------------------------------

Rozwijanie wiedzy i zainteresowań na temat własnego kraju, kultury regionalnej oraz kultywowanie tradycji	- wymienia nazwę swojego kraju i jego stolicę - rozpoznaje symbole narodowe (godło, flaga, hymn) - nazywa wybrane symbole związane z regionami Polski ukryte w podaniach, przysłowia, legendach, bajkach np. o smoku wawelskim - wskazuje różne zawody, w tym pełnione przez rodziców	- wycieczki - zaproszeni goście - filmy edukacyjne - opowiadania, legendy, przysłowia - oglądanie albumów, zdjęć, prezentacji - grupowe wigilie, obchody innych świąt np. „Dzień Babci”, „Dzień Dziadka” - apele i uroczystości szkolne - zajęcia edukacyjne o następującej tematyce: „Świąteczna pocztówka”, „Świąteczne zwyczaje” „Święta Wielkanocne” .. Kto Ty jesteś? - Święto Flagi	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Poszerzanie wiedzy na temat innych kultur	- orientuje się, że Polska jest jednym z krajów Unii Europejskiej - wymienia inne kraje	- wycieczka do izby regionalnej - zaproszeni goście - filmy edukacyjne	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu

6. pomoc dzieciom rozwijającym się w nieharmonijny sposób

Nauczyciele diagnozują, obserwują dzieci i twórczo organizują przestrzeń ich rozwoju	- dziecko przygotowane jest do podjęcia nauki w szkole w następujących obszarach: - fizycznym - emocjonalnym - społecznym - poznawczym	- diagnoza przedszkolna - bieżące obserwacje - rozmowy indywidualne - zajęcia edukacyjne - zabawy grupowe - zajęcia specjalistyczne np. logopedia, gimnastyka korekcyjna - realizacja programu własnego „Gimnastyka buzi i języka”	Wychowawcy, pedagog, logopeda, terapeuta, nauczyciel gimnastyki korekcyjnej/ cały rok wg harmonogramu
Nauczyciele systematycznie informują rodziców o postępach w rozwoju ich dzieci		- zebrania grupowe - porady i konsultacje - zachęcanie do współpracy w realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego - opracowanie WOFU i IPET-u	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu

II. ETAP KLASY I-III

1. wychowanie do wartości

Zadanie	Osiągnięcie dziecka	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni termin
Propagowanie świata wartości	-ma świadomość wartości uznanych przez środowisko domowe, szkolne, lokalne i narodowe, międzykulturowe -ma potrzebę aktywności społecznej opartej o te wartości;	- pełnienie różnych funkcji w klasie oraz w szkole -poznanie regulaminów oraz praw i obowiązków -udział w różnych imprezach szkolnych i klasowych -lekcje z pedagogiem -lekcje muzealne -udział w zewnętrznych imprezach kulturalnych i wycieczkach -apel grupy wiekowej połączony z powitaniem pierwszoklasistów i dzieci z oddziału przedszkolnego -ślubowanie klasy pierwszej	Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego i przyrody/ cały rok wg harmonogramu
Okazywanie szacunku innym ludziom	- zna podstawowe zwroty grzecznościowe -potrafi zachować się w różnych sytuacjach -pomaga innym gdy dostrzeża, iż znajduje się w potrzebie	- udział różnych akcjach charytatywnych np. Góra grosza, - zbieranie karmy dla zwierząt -organizacja imprez i przedstawień z różnych okazji np. Dzień Babci i Dziadka, jasełka - współpraca z Fundacją Pro Salute	Wychowawcy, opiekun samorządu/ cały rok wg harmonogramu
Propagowanie postawy proekologicznej	- wie, jak należy dbać o przyrodę -potrafi odróżnić zachowania ekologiczne od tych szkodzących środowisku -dba o najbliższe otoczenie m.in segreguje odpady, dba o czystość otoczenia	-lekcje poświęcone tej tematyce -uczestnictwo w konkursach związanych z tematyką ekologiczną. -działania ekologiczne: „Sprzątanie świata”, „Zbieranie baterii -wycieczki np. do lasu -segregacja śmieci w szkole	Wychowawcy, nauczyciel przyrody/ cały rok wg harmonogramu

2. aktywny udział w życiu kulturalnym, szkoły, środowiska, kraju

Kształtowanie postaw obywatelsko – patriotycznych.	-znają tradycje szkoły, środowiska lokalnego oraz narodowe, -kultywują tradycje związane z najbliższą okolicą, krajem -znają symbole narodowe i europejskie -uczestniczą w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym	-apele szkolne np. z okazji 11 listopada -zajęcia edukacyjne -lekcje muzealne -projekty edukacyjne -wycieczki	z Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego i historii/ cały rok wg harmonogramu
--	---	---	---

Poznawanie różnych dzieł kulturalnych oraz współtworzenie ich na poziomie swoich możliwości	- zna różne dzieła kulturalne z różnych dziedzin -potrafi wyrażać się za pomocą różnych środków artystycznych	- projekty edukacyjne -pogadanki -literatura, filmy, wystawy tematyczne, gazetki -udział w uroczystościach -wycieczki -spotkania autorskie -cykliczne koncerty - Zielona szkoła dla klas trzecich	Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego/ cały rok wg harmonogramu
---	--	--	--

3. rozwijanie umiejętności społecznych i komunikacyjnych

Wzajemne poznanie się	- aktywnie i w twórczy sposób bierze udział w różnych działaniach -potrafi wskazać swoje cechy i zaprezentować swoje zdanie przed grupą	-uczniowie biorą udział w zabawach integrujących grupę lub zespół klasowy. -udział w uroczystościach klasowych i szkolnych.	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu
-----------------------	--	--	--

Wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w zespole.	- zna zasady bezpiecznego kulturalnego zachowania się -współpracuje w grupie realizując różne zadania -jest empatyczny -potrafi w pokojowy sposób rozwiązywać konflikty i zachowywać się w	- zapoznanie uczniów z normami współżycia społecznego, -doskonalenie kompetencji emocjonalnych i społecznych -warsztaty z psychologiem, pedagogiem oraz innymi specjalistami z innych instytucji	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu
--	---	--	--

sytuacjach problemowych
-rozpoznaje zachowania agresywne

-współpraca w zespołach,
-realizacja projektów,
-realizacja programów profilaktycznych
-porady i konsultacje, mediacje
-tworzenie kodeksów klasowych
- realizacja szkolnego programu profilaktycznego „Emocje na wodzy”
- współpraca z Fundacją Pro Salute

4. wzmocnienie poczucia własnej wartości

Rozwój ucznia	osobowości	-jest autorefleksyjny -kontroluje własne zachowanie -wykorzystuje własny potencjał -ma motywację do nauki -posiada rozbudzoną ciekawość poznawczą -wie, jak się uczyć -potrafi radzić sobie z własnymi ograniczeniami -rozwija swoje zainteresowania i zdolność twórczego myślenia -ma wykształconą hierarchę wartości -zna różne techniki uczenia się - jest empatyczny	-wspomaganie umiejętności samopoznania poprzez wykorzystywanie sytuacji szkolnych do treningu rozpoznawania własnych emocji, uczuć, predyspozycji i deficytów, -stymulowanie rozwoju samoakceptacji i samokontroli: -wdrażanie do samooceny, -motywowanie do nauki szkolnej, -stwarzanie warunków do realizowania działań wynikających z zainteresowań -lekcje pozalekcyjne, kółka -porady i konsultacje -lekcje wychowawcze -praca z uczniem zdolnym, -praca z uczniem o specyficznych potrzebach edukacyjnych; lekcje wyrównawcze,	wychowawcy/ cały rok harmonogramu	wg
---------------	------------	--	---	---	----

		korekcyjno -kompensacyjne -uczestnictwo w konkursach		
Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określenia dalszej drogi edukacji	-w sposób zorganizowany i świadomy kształci się -jest świadomy swoich słabości oraz swoich mocnych stron	-spotkania z przedstawicielami różnych zawodów np. stomatolog, programista -wycieczki do różnych miejsc pracy np., bank -testy predyspozycji, zajęcia z pedagogiem na temat uczenia się, przekazywanie przez nauczycieli różnych technik uczenia się	wychowawcy/ cały rok harmonogramu	wg

5. propagowanie zdrowego stylu życia

Propagowanie zdrowia fizycznego	-wie, jak należy dbać o własne zdrowie -aktywnie spędza czas wolny -zna zasady higieny oraz zasady bezpieczeństwa w tym drogowego, -zna podstawowe zasady żywienia	-wdrażanie do dbałości o własne zdrowie. -zapoznanie z podstawowymi przepisami ruchu drogowego i sposobów poruszania się po drodze -współpraca z pielęgniarką szkolną. -rozmowa na temat zdrowego stylu życia -informowanie uczniów sposobach uniknięcia choroby poprzez podnoszenie odporności i przestrzeganie podstawowych zasad higieny. -zachęcanie do aktywnego spędzania wolnego czasu, -wycieczki, zabawy ruchowe w czasie	Wychowawcy, pielęgniarka/ cały rok wg harmonogramu	
---------------------------------	---	--	---	--

		przerw, zawody sportowe, -uświadomienie, że każdy rodzaj ruchu sprzyja zdrowiu i kształtuje charakter. -realizacja programu profilaktyki -udział w projekcie „Śniadanie daje moc”, „Owoce w szkole” -spotkanie z policjantem -pogadanka na temat bezpieczeństwa, - warsztaty z pierwszej pomocy	
Propagowanie zdrowia psychicznego	-uczeń rozpoznaje emocje -wyraża swoje emocje przy pomocy piktogramów, dramy, różnorodnych artystycznych form wyrazu; -panuje nad emocjami i wyraża w sposób umożliwiający współdziałanie w grupie oraz adaptację w nowej grupie; -odczuwa więź uczuciową i potrzebę jej budowania, w tym więzi z rodziną, społecznością szkoły i wspólnotą narodową	-zajęcia z wychowawcą -zajęcia z pedagogiem, -respektowanie klasowych ustaleń dotyczących zachowania się -udział w kółkach zainteresowań -udział w konkursach i zawodach	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu

6. pomoc dzieciom rozwijającym się w nieharmonijny sposób

Diagnozowanie indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów	- radzi sobie w różnych sytuacjach problemowych	-przeprowadzenie badania dojrzałości szkolnej w klasie pierwszej wg procedury: a)przygotowanie materiałów do diagnozy b)opracowanie wyników	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
---	---	---	---

		c) wyłonienie uczniów wymagających wsparcia i uczniów zdolnych	
Organizowanie pomocy w niwelowaniu deficytów rozwojowych i trudności szkolnych. Wspieranie uczniów rozwijających się w sposób przyspieszony		- kierowanie uczniów na badania specjalistyczne - organizacja zajęć wspomagających w szkole: - wyrównawczych - korekcyjno-kompensacyjnych - logopedycznych - rewalidacyjnych - terapeutycznych - udział w zajęciach rozwijających uzdolnienia - udział w konkursach: szkolnych, gminnych, powiatowych	Wychowawcy, nauczyciele - specjaliści/ cały rok wg harmonogramu
Wspomaganie rodzin niewydolnych materialnie i wychowawczo	- otrzymuje pomoc w różnych sytuacjach życiowych - wie, gdzie zwrócić się o pomoc, gdy doświadcza problemów	- udzielanie rodzicom porad w sprawie korzystania z pomocy odpowiednich instytucji m.in. OPS - organizowanie pomocy materialnej na terenie szkoły: pomoc w uzyskaniu środków na żywienie dzieci, dofinansowanie wycieczek szkolnych, zwolnienia z opłat na ubezpieczenie - udzielanie rodzicom porad odnośnie rozwiązywania problemów wychowawczych	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu

7. pomoc rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych

Współdziałanie z rodzicami, różnymi środowiskami,	- uczeń czuje się bezpiecznie w szkole, ponieważ jest	- bieżące informowanie rodziców o sytuacji dziecka w szkole i	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
---	---	---	--------------------------------------

organizacjami i instytucjami, na rzecz tworzenia warunków umożliwiających rozwój dziecka

świadomy współpracy szkoły w rodzicami

- uczeń wie, gdzie należy szukać wsparcia w trudnych sytuacjach,
- samodzielnie lub we współpracy rozwiązuje różne problemy
- posiada podstawową wiedzę na temat swoich praw oraz obowiązków
- jest świadomy zagrożeń, jakie istnieją współcześnie, wie, czym jest uzależnienie od alkoholu, narkotyków, nikotyny, dopalaczy lub inne uzależnienia behawioralne
- potrafi podać przyczyny i skutki uzależnienia

poza nią.

- dostarczenie aktualnych informacji rodzicom, nauczycielom, opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych poprzez spotkania ze specjalistami.
- indywidualne rozmowy z uczniem i rodzicem.
- konsultacje dla rodziców.
- podejmowanie wspólnych inicjatyw w zakresie rozwiązywania trudności lub eliminowania zagrożeń.
- zapoznanie rodziców z Konwencją o Prawach Dziecka, Statutem Szkoły i regulaminami, programami
- udostępnianie wykazu instytucji, gdzie można uzyskać pomoc specjalistyczną.
- doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania niebezpiecznych środków i substancji, a także norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego poprzez uczestnictwo np. w radach szkoleniowych, kursach i szkoleniach.

8. bezpieczeństwo, zachowania ryzykowne

Uwrażliwianie na sytuacje stwarzające zagrożenie oraz budowanie wiedzy na temat ich konsekwencji	- wie, jakie zachowania sprzyjają bezpieczeństwu - zna zasady poruszania się po drodze - jest świadom, czym jest agresja - kontroluje emocje - ma poczucie odpowiedzialności za swoje zdrowie	- warsztaty z pedagogiem - spotkanie z policjantem - szkolny program profilaktyczny „Jestem bezpieczny w szkole i poza nią” - program Akademia Bezpiecznego Puchatka	Wychowawcy/ zgodnie z harmonogramem
Postępowanie zgodne z zasadami profilaktyki	- zna rodzaje zagrożeń dotyczących uzależnień, przejawów agresji, rozumie ich skutki; - unika zachowań zagrażających zdrowiu i życiu; - zgłasza dostrzeżone zagrożenia	- warsztaty z pedagogiem - warsztaty mające na celu przeciwdziałanie agresji	Wychowawcy, pedagog/zgodnie z harmonogramem z

III. ETAP KLASY IV-VIII

1. poszanowanie godności własnej i praw człowieka

Zapoznanie z prawami i obowiązkami człowieka	- wie, jakie międzynarodowe dokumenty określają prawa człowieka - zna swoje prawa i obowiązki jako ucznia, dziecka, członka rodziny i społeczeństwa wie, gdzie i do kogo może się zwrócić w przypadku naruszenia jego godności	- analiza różnych dokumentów m.in. Konwencji Praw Dziecka, Statutu szkoły, szkolnego systemu oceniania, kodeksów klasowych - lista adresów instytucji pomocowych - indywidualne poradnictwo (pedagog, psycholog, wychowawca, dyrekcja)	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu
Kształtowanie szacunku dla osoby i dla	- dostrzega w sobie i innych pozytywne cechy	- pokaz tablic, schematów - mini wykład - rozmowy dyskusje,	Wychowawcy, nauczyciel wdźr/ cały rok wg

innych	<ul style="list-style-type: none"> -traktuje wszystkich z szacunkiem -szanuje inność -rozumie różnice i podobieństwa w przeżywaniu świata -umie postrzegać człowieka jako system wartości -prezentuje postawę szacunku dla własnego ciała i innych ludzi -rozdziela przejawy braku szacunku dla ciała -zna sposoby ochrony własnej intymności 	<ul style="list-style-type: none"> burze mózgów -realizacja programu profilaktycznego -lekcje „Wychowanie do życia w rodzinie” - lekcja: Nasze prawa i obowiązki -lekcja/ prezentacja multimedialna -Integracja europejska -współpraca z Fundacją Pro Salute - Szkolny Klub Wolontariusza 	harmonogramu
Kształtowanie postawy zrozumienia i tolerancji dla każdego ludzkiego istnienia	<ul style="list-style-type: none"> -potrafi wejść w dialog z osobami o odmiennych potrzebach, możliwościach i poglądach oraz wyznających inne wartości -obdarza szacunkiem ludzi o odmiennych możliwościach, narodowości, pochodzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> -pogadanki -program WDŹR -film -wykłady -zajęcia integrujące -program profilaktyczny -współpraca z Fundacją Pro Salute - Szkolny Klub Wolontariusza 	Wychowawcy, nauczyciel wdźr/ cały rok wg harmonogramu
Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie i rozwój	<ul style="list-style-type: none"> -zna, rozumie, akceptuje i szanuje swój organizm -potrafi wyrazić, co czuje -radzi sobie w sytuacjach wyboru -umie ustalić i zaplanować działania służące rozwojowi -umie racjonalnie wykorzystać czas wolny 	<ul style="list-style-type: none"> -zajęcia w formie warsztatowej -dyskusje, burze mózgów, scenki i inne -wykazy, listy zachowań -arkusze z planem dnia -promowanie zdrowego stylu życia -udział w konkursach -projekty edukacyjne -program antynikotynowy 	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Kształtowanie postawy proekologiczne	<ul style="list-style-type: none"> -ma świadomość roli człowieka w przekształcaniu siebie i środowiska -wie, jak zadbać o 	<ul style="list-style-type: none"> -mini wykład -dyskusja -udział w akcjach „Sprzątanie Świata” -Święto Ziemi 	Wychowawcy, nauczyciel przyrody/ cały rok wg harmonogramu

	swoje środowisko -wie, co wpływa na degradację środowiska - potrafi dbać o zwierzęta	-udział w różnych konkursach szkolnych, międzyszkolnych -projekty edukacyjne - opieka nad zwierzętami w pracowni przyrodniczej	
Kształtowanie osobistej	kultury -potrafi zachować się w różnych sytuacjach -szanuje wszystkich ludzi -potrafi słuchać i odpowiadać na pytania -umie się właściwie zachować w sytuacjach wymagających kontaktów społecznych -potrafi rozwiązywać konflikty w szkole i w domu	-udział w życiu klasy, szkoły -pełnienie różnych funkcji w klasie i szkole -uczestniczenie we wspólnych wycieczkach -system oceniania w szkole -drama, burza mózgów -pogadanka ćwiczenie mediacji	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu

3. poszanowanie wspólnego dobra

Kształtowanie nawyków dbania o wspólne dobro	- szanuje swoje i cudze rzeczy -utrzymuje ład i porządek w swoim otoczeniu -podejmuje różne prace na rzecz klasy i szkoły oraz różne funkcje związane z utrzymaniem ładu i porządku w szkole -potrafi ocenić swoje zachowanie - potrafi przewidzieć skutki swojego zachowania -zna symbolikę narodową -bierze udział w różnych uroczystościach okolicznościowych -rozumie znaczenie wspólnoty europejskiej -odróżnia pojęcia takie	-tworzenie regulaminów przy udziale uczniów -ankiety, dyskusje, burze mózgów -propagowanie prawa szkolnego: konkursy, akcje -nauczyciel wzorem -wycieczki do kina, teatru, muzeum, przedmiotowe, rekreacyjne -imprezy szkolne np. „Dzień Nauczyciela” „11 listopada”, „ Wigilie klasowe” „Dzień dziecka” itp. -nagradzanie wyróżniających się uczniów -znajomość zabytków i bohaterów lokalnych -symbole narodowe , Dzień Flagi	Wychowawcy, nauczyciel j.polskiego i historii/ cały rok wg harmonogramu
--	--	---	--

	<p>tak ojczyzna, państwo, społeczeństwo,</p>	<p>–godło, flaga, hymn (umieszczanie i wykonywanie podczas świąt i uroczystości oficjalnych). -udział w życiu gminy, kraju itp. –uroczystości okolicznościowe -imprezy środowiskowe – Wieczór kolęd</p>	
<p>Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za mienie klasy i szkoły, za wspólne dobro</p>	<p>- respektuje prawo szkolne -szanuje mienie swoje i innych -jest gotowy do podejmowania działań na rzecz klasy, szkoły -reaguje na przejawy wandalizmu wśród kolegów -potrafi przyznać się do winy i naprawić szkody</p>	<p>-powierzenie uczniom funkcji w klasie i w szkole związanych z utrzymaniem ładu, porządku i dyscypliny -udział uczniów w przygotowaniu imprez szkolnych, konkursów -przestrzeganie zasady odpowiedzialności za wyrządzone zniszczenia -działalność w samorządzie, propagowanie idei wolontariatu i pomocy koleżeńskiej</p>	<p>Wychowawcy, opiekun samorządu/ cały rok wg harmonogramu</p>
<p>Stwarzanie sytuacji sprzyjających nabywaniu postaw proekologicznych</p>	<p>-zna zasady dotyczące ochrony przyrody i środowiska -ma świadomość zagrożeń, jakie niesie cywilizacja wie, które działania człowieka niszczą środowisko -podejmuje działania na rzecz najbliższego otoczenia naturalnego</p>	<p>-lekcje przyrody -filmy, artykuły, referaty -wycieczki krajoznawczo - turystyczne -dyskusje, prelekcje, -spotkania z działaczami na rzecz ochrony środowiska</p>	<p>wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu</p>
<p>Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za siebie i innych</p>	<p>-wie, że zdrowie człowieka zależy również od niego samego</p>	<p>-poznanie przepisów bhp i zasad poruszania się po szkole, po ulicy, w środkach lokomocji</p>	<p>wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -zna zasady zdrowego stylu życia -przestrzega zasady bezpieczeństwa w szkole i podczas wycieczek, zabaw posiada nawyki higieniczne - jest empatyczny 	<ul style="list-style-type: none"> -spotkanie z policjantem -realizacja zajęć z programem profilaktycznym dotyczącym zdrowia - warsztaty z pedagogiem 	
<p>Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako postawy tożsamości narodowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -jest zainteresowany kulturą w środowisku lokalnym, -ma potrzebę uczestniczenia w wydarzeniach lokalnych, -rozumie wartość języka ojczystego oraz jego funkcję w budowaniu tożsamości narodowej oraz tożsamości wspólnoty: rodzinnej, narodowej i kulturowej -ma szacunek do wiedzy oraz wyrobiona pasję poznawania świata -stosuje zdobyte wiadomości -dostrzega wartość: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka oraz kieruje się tymi wartościami 	<ul style="list-style-type: none"> - lektury z podręcznika języka polskiego oraz lektury spoza podręcznika wg -omawianie różnych tekstów kultury podczas lekcji, -dbałość o podręczniki szkolne i książki wypożyczone z biblioteki, -wykorzystywanie tekstów kultury do budzenia szacunku dla osiągnięć dawnych pokoleń (dostrzeganie ponadczasowości utworów), -dostrzeganie związków literatury lub twórców ze środowiskiem lokalnym, ojczyzną, historią, -udział w życiu społeczności lokalnej, np. spektakle teatralne, wiersze i piosenki polskie, -dbanie o piękno i poprawność język a polskiego, gwary lokalnej itp., -zachęcanie do samokształcenia poprzez docieranie do informacji zawartych w tekstach kultury i innych źródłach - lekcje języka polskiego i historii 	<p>Wychowawcy, nauczyciel j.polskiego i historii/ cały rok wg harmonogramu</p>

4. Wrażliwość i odróżnianie dobra od zła

<p>Kształtowanie umiejętności hierarchizacji wartości i uświadomienie pojęć: dobro i zło</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zaczyna poszukiwać wartości w życiu - rozumie i potrafi odróżnić dobro od zła - próbuje dokonywać wyborów wartości i prezentować określone postawy - zna pojęcia: konsekwencja, odpowiedzialność - ma świadomość, że rodzina i dom rodzinny to miejsce, gdzie dzieci uczą się odróżniać dobro od zła - zna podstawowe problemy ludzkości występujące współcześnie 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowa na temat wartości świeckich i religijnych - burza mózgów, pogadanka - praca w grupach - scenki, dyskusje - drama - literatura - odwołania do bohaterów literackich - realizacja programu „Wychowanie do życia w rodzinie” - film „Świat wielkich różnic” - lekcja/prezentacja multimedialna/referat. - Współczesne konflikty – lekcja - wskazywanie dobra i zła w postępowaniu bohaterów lektur, - szukanie w nich wzorów do naśladowania - lekcje języka polskiego 	<p>Wychowawcy, katecheta, nauczyciel j.polskiego, nauczyciel wdźr/ cały rok wg harmonogramu</p>
<p>Uwrażliwianie na krzywdę innych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega i reaguje na krzywdę innych - jest gotowy pomóc pokrzywdzonym - wie, do kogo się zwrócić o pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - analiza Konwencji Praw Dziecka - scenki (krzywdzenie ludzi, zwierząt) - tworzenie listy zachowań w określonych sytuacjach - spotkanie z pedagogiem, policjantem - informacja wychowawcy - gazetka pedagoga 	<p>Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu</p>
<p>Rozwijanie postaw asertywnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi w sytuacji trudnej zachować się asertywnie, - dokonuje wyborów - odrzuca zachowanie agresywne i uległość jako zachowania naruszające godność człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> - scenki (przywoływanie przykładów z życia) - prace plastyczne - lekcja „Wychowanie do życia w rodzinie” - realizacja szkolnego programu profilaktycznego „Emocje na wodzy” 	<p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciel wdźr/ cały rok wg harmonogramu</p>
<p>Kształtowanie umiejętności postrzegania rodziny jako miejsca</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega wagę więzi rodzinnych - rozumie, że w domu uczy się empatii, 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia WDŹR - lekcje języka polskiego 	<p>Wychowawcy, nauczyciel wdźr/nauczyciel j.polskiego/</p>

socjalizacji młodego człowieka	altruizmu, przyjaźni, miłości		cały rok wg harmonogramu
--------------------------------	-------------------------------	--	--------------------------

5. Komunikatywność i umiejętność słuchania

Zapoznanie uczniów z kanałami komunikacji	- potrafi zastosować różne kanały komunikacji - jest uważnym odbiorcą	- lista kanałów komunikacji (słowo, gest, mimika, itp.) - scenki i burze mózgów - prezentacje multimedialne - lekcja polskiego	Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego/ cały rok wg harmonogramu
Zapoznanie z różnymi formami komunikacji	- potrafi napisać list, przeprowadzić rozmowę i rozmowę telefoniczną- ułożyć dialog napisać sprawozdanie	- scenki, symulacje na lekcjach języka polskiego - układanie dialogów, pisanie listów, sprawozdań - ćwiczenia redakcyjne	Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego/ cały rok wg harmonogramu
Kształtowanie postaw asertywnych	- stara się być asertywnym - rozróżnia zachowania asertywne od agresywnych i uległych - wie, że każda forma agresji rani drugiego człowieka	- lista zachowań agresywnych, uległych - analiza sytuacji życiowych - scenki - warsztaty z pedagogiem	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu
Kształtowanie postawy dialogu	- jest dobrym słuchaczem - szanuje zdanie innych - jest tolerancyjny cehuje go empatia	- scenki, omawianie sytuacji komunikacji - omówienie i ustalenie zasad dobrej dyskusji (lista) - prowadzenie dyskusji, drama - warsztaty	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu
Zapoznanie z zasadami postępowania w grupie, współdziałania, wspólnego rozwiązywania problemów	- umie pracować w grupie wg określonych zasad	- wypełnianie plansz - dyskusja, burza mózgów - sporządzanie listy cech dobrej grupy - zajęcia z wychowawcą	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Kształtowanie umiejętności skutecznego porozumiewania się w	- wyraża swoje własne poglądy, nie raniąc uczuć innych - jest zdolny do	- dramy - zajęcia z wychowawcą	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu

różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i branie pod uwagę poglądów innych	kompromisu		
Kształcenie umiejętności porozumiewania się (słuchania, czytania, mówienia i pisanie) w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, w tym także z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się.	-potrafi komunikować się w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych - nawiązuje i podtrzymuje kontakt z osobami, które mają trudność w komunikowaniu się	-aktywne słuchanie podczas pracy na lekcji, - tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych, - recytacja z pamięci tekstu poetyckiego – konkurs klasowy na najlepsze wykonanie, - udział w seansach, spektaklach, - tworzenie scenek, - czytanie z podziałem na role - prezentacje własnych prac pisemnych i innych na forum. - lekcje języka polskiego	Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego/ cały rok wg harmonogramu

6. Samodzielność w pełnieniu ról społecznych

Przygotowanie uczniów do pełnienia ról społecznych: - w klasie - w szkole - w rodzinie - w środowisku lokalnym -w państwie	-potrafi pełnić wyznaczone role w samorządzie klasowym, szkolnym, w środowisku - potrafi podjąć samodzielną decyzję - jest komunikatywny - potrafi odróżnić dobro od zła -dostrzega potrzeby innych ludzi	-wybór samorządu klasowego, szkolnego - przydzielenie obowiązków uczniom - analiza prawa szkolnego - praca w różnych komisjach/ zespołach	Wychowawcy, opiekun samorządu/ cały rok wg harmonogramu
Uczenie demokracji	-umie przyjść innym z pomocą - cechuje go empatia - uczestniczy w wydarzeniach państwowych	- pogadanki i dyskusje dotyczące moralnych wyborów -udział w uroczystościach szkolnych, patriotycznych -lekcje wos-u	Wychowawcy, nauczyciel wos-u/ cały rok wg harmonogramu
Przygotowywanie uczniów do pracy w	- umie pracować w grupie	- włączanie uczniów w organizację akademii,	wychowawcy/ cały rok wg

grupach	- jest asertywny -przejawia inicjatywę w organizacji różnych uroczystości, imprez	uroczystości, apeli -praca w zespołach podczas lekcji	harmonogramu
Kształtowanie umiejętności pomagania innym i szacunku dla osób starszych	zauważa potrzeby innych - służy pomocą uczestnicząc w różnych akcjach humanitarnych umie pozyskać dorosłych do współpracy	akcje , zbiórki na rzecz innych -odwiedziny chorych kolegów i koleżanek - współpraca z rodzicami, rodziną -przygotowanie kart świątecznych i życzeń dla emerytowanych nauczycieli	Wychowawcy, opiekun samorządu i wolontariatu/ cały rok wg harmonogramu
Przygotowanie uczniów do pełnienia ról w rodzinie	- zna role członków rodziny - docenia role członków rodziny - stara się być dobrym dzieckiem - potrafi podać cechy dobrego ojca, matki	-dramy - odgrywanie ról - wywiady - lekcje wdr poświęcone rodzinie	Wychowawcy, nauczyciel wdr/ cały rok wg harmonogramu
Przygotowanie uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia i zawodu	-planuje karierę zawodową - podejmuje świadome i trafniejsze decyzje edukacyjne - świadomie podejmuje wszelkie działania - ma wykształconą motywację wewnętrzną - rozumie rolę kształcenia ustawicznego	-diagnoza preferencji społeczno-zawodowych (wywiad, kwestionariusz ankiety) -zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych -warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem -udostępnianie informacji o zawodach, szkołach -spotkania z przedstawicielami	Wychowawcy, doradca zawodowy/ cały rok wg harmonogramu

		<p>różnych zawodów</p> <ul style="list-style-type: none"> -udzielanie indywidualnych porad uczniom -organizowanie wycieczek zawodoznawczych 	
<p>Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -potrafi wskazać osoby, które stanowią dla niego autorytet, chętnie naśladuje te postawy - potrafi zaprezentować swoją wiedzę na temat kultury polskiej i europejskiej - jest aktywny i samodzielny - uczestniczy w różnych imprezach kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> -wyszukiwanie w tekście ważnych informacji, postaw w tym pełnionych przez bohaterów ról społecznych, - samodzielne wykonywanie zadań, - wypełnianie przydzielonych ról podczas pracy w grupach lub parach, - wypowiedzi ustne na temat lektury, - opowiadanie odtwórcze i twórcze, - prezentacja prac na forum klasy: pisemnych, ustnych, plastycznych i innych. 	<p>Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego i historii/ cały rok wg harmonogramu</p>

7. Poczucie więzi z regionem, krajem oraz szacunek dla innych kultur i narodowości

<p>Zapoznanie z najbliższą okolicą szkoły i z miastem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje się w topografii wsi i gminy -umie wymienić najważniejsze instytucje i urzędy, ciekawe miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> -wycieczki po najbliższej okolicy - układanie planów, tras wycieczek - praca z mapą - konkursy - koło turystyczne - lekcje historii: Wielka i mała ojczyzna, Nasze polskie symbole, Legendarne początki 	<p>Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego i historii/ cały rok wg harmonogramu</p>
<p>Wyposażenie uczniów w wiedzę o regionie oraz o innych kulturach i narodowościach</p>	<ul style="list-style-type: none"> -umie określić położenie regionu, cechy gospodarcze i geograficzne, - zna historię regionu, jego zabytki - świadomie dąży do 	<ul style="list-style-type: none"> - wycieczki - wyjścia do muzeów, na wystawy - uroczystości szkolne - lekcje przyrody, historii, j. polskiego, geografii 	<p>Wychowawcy, nauczyciel j/polskiego i historii, geografii/ cały rok wg harmonogramu</p>

	<p>wzbogacania swojej wiedzy o regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaje uniwersalne wartości oraz wartości reprezentowane przez inne kultury - potrafi podejmować dialog i wchodzić w kontakt z innymi ludźmi 	<ul style="list-style-type: none"> -kontakt z ludźmi innej narodowości -poznawanie problemów w skali mikro i makroregionów 	
<p>Kultywowanie tradycji związanej z krajem i regionem. Poszanowanie dla historii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -zna najważniejsze wydarzenia z historii Polski i regionu, -zna legendy, podania i przysłowia, folklor -wyjaśni znaczenie symboli regionalnych -zna lokalne i regionalne tradycje, święta, obyczaje i zwyczaje -zna tradycje rodzinne, religijne, narodowe -wzmacnia związek emocjonalny z przeszłością -ma świadomość integracji rodziny z ojczyzną 	<ul style="list-style-type: none"> -organizowanie lekcji, akademii, apeli, imprez upamiętniających ważne wydarzenia z historii kraju i regionu, -udział przedstawicieli uczniów w uroczystościach patriotycznych organizowanych przez władze gminy -czytanie legend, podań -nauka piosenek, tańców regionalnych przygotowywanie różnych imprez i spotkań klasowych -hierarchizacja skojarzeń dotyczących świętowania -czczenie świąt związanych z tradycjami rodzinnymi. 	<p>Wychowawcy, nauczyciel j. polskiego i historii/ cały rok wg harmonogramu</p>

8. Umiejętność dbania o rozwój swoich talentów i zainteresowań

<p>Rozwijanie zainteresowań dziecka i kształtowanie postaw dla sztuki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna i potrafi korzystać z różnych źródeł informacji -wykazuje ciekawość i przejawia zainteresowanie życiem kulturalnym w szkole, w regionie, w kraju 	<ul style="list-style-type: none"> -zajęcia w bibliotece, -lekcje informatyki -spotkania z ciekawymi ludźmi -wycieczki do muzeów, teatrów, na wystawy itp. -koła zainteresowań i konkursy -stosowanie 	<p>Wychowawcy, bibliotekarz, informatyk/ cały rok wg harmonogramu</p>
---	---	---	---

		<p>aktywizujących metod pracy na lekcji</p> <ul style="list-style-type: none"> -przygotowanie zadań ponadprogramowych - program zajęć dodatkowych – taniec, SKS -realizacja programów własnych „Przyroda po angielsku”, „Las gródkowski obok nas” 	
Pobudzanie i pielęgnowanie inwencji twórczej dziecka	<ul style="list-style-type: none"> -potrafi zaprezentować swoje osiągnięcia -samokrytycyzm -gotowość do podejmowania zadań odpowiadającym zdolnościom i zainteresowaniom - potrafi myśleć w sposób twórczy - zna techniki przyswajania wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzenie albumów, gazetek, pisemek, wystawek -układanie form poetyckich -prezentowanie osiągnięć pracy -koła zainteresowań - motywacyjny system oceniani - ocena własnej pracy 	Wychowawcy, nauczyciel plastyki i muzyki, nauczyciel j. polskiego/ cały rok wg harmonogramu
Promowanie zdrowej rywalizacji i współzawodnictwa	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi cieszyć się ze zwycięstwa swojego kolegi, grupy -umie ocenić swoje osiągnięcia i odnieść się do nich krytycznie umie zaakceptować porażkę 	<ul style="list-style-type: none"> -ocena swoich prac i prac kolegów -nauka argumentacji -uczestnictwo w komisjach różnych konkursów -wystawy prac -nagradzanie osiągnięć -prezentacje uczniowskie -zawody sportowe i konkursy - prezentacja talentów uczniowskich przed rodzicami 	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu

9. dbałość o swoje zdrowie

Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych	<ul style="list-style-type: none"> - zna i przestrzega zasady higieny osobistej -dba o wygląd zewnętrzny (czystość ciała i odzieży, butów) -jest świadomy zagrożeń związanych z nieprzestrzeganiem 	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki wychowawcy -filmy DVD -konkurs czystości -referaty związane z chorobami zakaźnymi spowodowanymi nieprzestrzeganiem zasad higieny 	Wychowawcy, pielęgniarzka, nauczyciel wdr i biologii/ cały rok wg harmonogramu
--	---	---	--

	<p>higieny</p> <ul style="list-style-type: none"> -wie, że dojrzewanie to złożony proces dotyczący ciała, psychiki, emocji, intelektu, życia duchowego -zna podstawowe przejawy dojrzewania biologicznego u dziewcząt i chłopców -rozumie i akceptuje zmiany jakim podlega jego ciało -uświadamia sobie procesy związane z własną płciowością 	-pogadanka	
<p>Kształtowanie potrzeby i umiejętności dbania o własne ciało, zdrowie i sprawność fizyczną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -umie wybrać właściwe formy spędzania wolnego czasu -zna skutki działania środków uzależniających -przejawia gotowość prowadzenia do aktywnego i zdrowego stylu życia 	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki dotyczące aktywnego i zdrowego trybu życia - zajęcia wdźr np. anoreksja i bulimia -sporządzanie list różnego sposobu spędzania wolnego czasu - udział w zajęciach sportowych i rekreacyjnych - realizacja programów profilaktycznych 	<p>Wychowawcy, pielęgniarka, pedagog, nauczyciel wf/ cały rok wg harmonogramu</p>
<p>Wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa i wyrabianie czynności wobec zagrożeń dla zdrowia fizycznego, psychicznego i duchowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> -zna i przestrzega zasady bezpiecznego poruszania się po szkole i poza nią -potrafi reagować w sytuacjach zagrożenia zdrowia, życia -wie, kogo prosić o pomoc (jak się zachować), -umie podejmować decyzje dobre dla zdrowia swojego i innych 	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki i analiza dokumentów na temat bezpieczeństwa w szkole i poza nią -omawianie sytuacji z „życia wziętych” -filmy edukacyjne -spotkanie z policjantem, strażakiem, lekarzem -próby ewakuacyjne 	<p>Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu</p>
<p>Rozbudzanie dbałości o estetykę otoczenia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dba o czystość swojej klasy, szkoły, domu i najbliższego otoczenia -reaguje na przejawy wandalizmu -podejmuje i wykonuje zadania porządkowe 	<ul style="list-style-type: none"> -udział w akcjach „Sprzątanie świata” -wyznaczanie zadań dla dyżurnych szkolnych i klasowych -konkursy tematyczne realizacja programu 	<p>Wychowawcy, nauczyciel przyrody i wdźr/ cały rok wg harmonogramu</p>

	dostrzega dom jako miejsce, w którym najważniejsza jest atmosfera oraz czystość i estetyczna dekoracja.	wdźr	
Kształtowanie nawyków racjonalnego żywienia	- ma świadomość woli zdrowego odżywiania się - umie rozróżnić produkty zdrowe i szkodliwe dla zdrowia.	-filmy edukacyjne,, Anoreksja i bulimia” -pogadanki specjalistów o zdrowej żywności - wyszukiwanie i prezentowanie informacji o zdrowym żywieniu - udział w programach edukacyjnych - projekt „Śniadanie daje moc” - program „Owoce w szkole - spotkanie z dietetykiem	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu

10. bezpieczeństwo, zachowania ryzykowne

Wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa	- zna zasady bezpieczeństwa obowiązujące w szkole i poza nią - stosuje zasady bezpieczeństwa - rozpoznaje sygnały alarmowe, - zna drogi ewakuacji - zna zasady poruszania się po drogach publicznych	- lekcje techniki - zajęcia z wychowawcą - prelekcje policjanta - pokazy ratownictwa medycznego - realizacja szkolnego programu profilaktycznego „Jestem bezpieczny w szkole i poza nią” - egzamin na kartę rowerową	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Eliminowanie niebezpiecznych miejsc w szkole	-podejmuje działania i aktywności zgodne z regulaminem szkolnym i zasadami bhp	-wzmocnienie dyżurów w miejscach, w których uczniowie czują się zagrożeni. -współpraca z dyrekcją w sprawach bezpieczeństwa na terenie szkoły	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Podjęcie działań z zakresu profilaktyki uzależnień(alkohol,	-wie, czym jest uzależnienie od alkoholu, narkotyków,	-zajęcia z pedagogiem -porady i konsultacje dla rodziców dotyczące współczesnych zagrożeń dzieci i	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu

nikotyna, narkotyki, dopalacze)	nikotyny, dopalaczy lub inne uzależnienia behawioralne -potrafi podać przyczyny i skutki uzależnienia - wie, do jakich placówek zwrócić się o wsparcie w sytuacji problemowej	młodzieży (zwrócenie uwagi także na problem uzależnień behawioralnych)	
Zapobieganie wszelkim formom dyskryminacji , dotyczącej sytuacji rodzinnej edukacyjnej czy zdrowotnej	-wie, do jakich placówek zwrócić się o wsparcie w sytuacji problemowej, - potrafi rozwiązywać swoje problemy w oparciu o własne zasoby oraz zasoby społeczne	-diagnozowanie tych problemów przez nauczycieli. - udzielanie uczniom wsparcia poprzez organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej. -współpraca z innymi instytucjami działającymi w środowisku lokalnym m.in. OPS, PPP, Policja -lekcje wychowawcze poświęcone tematyce tolerancji	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Wzmacnianie umiejętności świadomego korzystania z Internetu (selekcja informacji)	-potrafi korzystać z Internetu w sposób właściwy i pozytywny dla siebie -potrafi selekcjonować informacje	-lekcje informatyki - lekcje języka polskiego -zajęcia biblioteczne -zajęcia z wychowawcą	Wychowawcy, bibliotekarz, informatyk, nauczyciel j. polskiego/ cały rok wg harmonogramu
Uświadomienie zagrożeń płynących z Internetu (cyberprzemoc)	-wie, na czym polega problem cyberprzemocy - potrafi zaradzić różnym problemom, a także służy wsparciem dla innych - wie, jakie instytucje i osoby mogą udzielić mu wsparcia - wie, czym jest uzależnienie od gier komputerowych	-lekcje informatyki -zajęcia z wychowawcą/pedagogiem - teatr profilaktyczny - film WDŹR., „ Zaplątani w sieci” - Tydzień Bezpiecznego Internetu - spektakl profilaktyczny - Kodeks zachowania się w sieci - Tydzień bezpiecznego internetu	Wychowawcy, pedagog, informatyk, nauczyciel wdźr/ cały rok wg harmonogramu
Przestrzeganie ustaleń dotyczących korzystania z mediów na terenie szkoły	- właściwie korzysta z mediów na terenie szkoły - zna zasady dotyczące korzystania z	-poinformowanie wszystkich podmiotów szkoły o zasadach dotyczących korzystania z mediów na terenie szkoły – zasady korzystania z telefonów komórkowych	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu

	mediów na terenie szkoły	- monitorowanie przestrzegania ww. zasad	
--	--------------------------	--	--

11. Niepowodzenia szkolne, zapobieganie dyskryminacji

Diagnozowanie indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów.	-radzi sobie w różnych sytuacjach problemowych	- wyłonienie uczniów wymagających wsparcia i uczniów zdolnych - testy kompetencji- diagnoza początkowa i końcowa	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu głównie wrzesień i czerwiec
Organizowanie pomocy w niwelowaniu deficytów rozwojowych i trudności szkolnych. Wspieranie uczniów rozwijających się w sposób przyspieszony		-kierowanie uczniów na badania specjalistyczne -organizacja zajęć wspomagających w szkole: wyrównawczych, korekcyjno- kompensacyjnych, logopedycznych, rewalidacyjnych, terapeutycznych, -udział w zajęciach rozwijających uzdolnienia, udział w konkursach	wychowawcy/ cały rok wg harmonogramu
Wspomaganie rodzin niewydolnych materialnie i wychowawczo	- otrzymuje pomoc w równych sytuacjach życiowych - wie, co kogo się zwrócić w razie problemów	- udzielanie rodzicom porad w sprawie korzystania z pomocy odpowiednich udzielanie rodzicom porad - organizowanie pomocy materialnej wg potrzeb	Wychowawcy, pedagog/ cały rok wg harmonogramu

Działania wychowawczo – profilaktyczne są realizowane równoległe z realizacją treści przedmiotowych wynikających z podstaw programowych poszczególnych przedmiotów.

Rozdział V

STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNO – WYCHOWACZYCH

I. środowisko wewnętrzne:

- Dyrektor szkoły
- dba o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły, o kształtowanie twórczej atmosfery pracy w szkole,

- wspiera finansowo i organizuje działania profilaktyczne w środowisku szkolnym,
 - stwarza warunki do prawidłowej realizacji Konwencji Praw Dziecka oraz umożliwia uczniom podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i religijnej,
 - czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
 - ma obowiązek organizowania spotkań szkoleniowych dla nauczycieli,
 - dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły,
- Pedagog szkolny
- ma obowiązek niesienia wszechstronnej pomocy dzieciom,
 - ma obowiązek ścisłej współpracy z policją i z sądem dla nieletnich,
 - w sposób zdecydowany reaguje na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
 - diagnozuje problemy wychowawcze,
 - poprzez działania wychowawcze kształtuje wśród uczniów i rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji za popełniony czyn,
 - doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki,
- Nauczyciele
- mają obowiązek reagowania na przejawy u dzieci niedostosowania społecznego,
 - wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów,
 - udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb uczniów,
 - odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem np. na wycieczkach szkolnych,
 - świadczą pomoc psychologiczno - pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem,
- Wychowawcy klas
- wychowawcy i pedagog szkolny prowadzą w różnych formach szkolenia, konsultacje dla rodziców,
 - dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego,
 - sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami szkoły, a w szczególności: tworzą warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie,
 - podejmują działania zmierzające do zapewnienia uczniom właściwych warunków indywidualnego rozwoju,
 - poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków,
 - uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości,
 - realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programowe programu wychowawczego szkoły,
 - nadzorują pomoc psychologiczno - pedagogiczną w swojej klasie,
 - pracują na rzecz autorytetu rodziny i szkoły,
 - współpracują z pedagogiem szkolnym i innymi specjalistami, nauczycielami uczącymi w danej klasie.

- Rodzice
- rodzice i nauczyciele współdziałają ze sobą w sprawach wychowania i kształcenia dzieci,
 - dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
 - proponują im pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i nie tylko.

II. środowisko zewnętrzne:

1. współpraca z rodzicami przyjmuje formy:
 - zebrania dla rodziców, wywiadówki, konsultacje,
 - spotkania szkoleniowe, spotkania ze specjalistami,
 - organizowanie lekcji otwartych dla rodziców potencjalnych uczniów klasy I,
 - udział rodziców w obchodach świąt i spotkań organizowanych w szkole,
 - udział w promocjach artystycznych różnych form aktywności uczniowskiej,
 - organizowanie pomocy psychologicznej, finansowej i materialnej dla potrzebujących.
2. współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży:
 - inne placówki oświatowe na terenie Gminy Psary,
 - Urząd Gminy w Psarach,
 - Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach,
 - Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Będzinie,
 - Dom Dziecka im. Dominika Savio w Sarnowie,
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Psarach,
 - Gminny Ośrodek Kultury Gminy Psary w Gródkowie,
 - Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie,
 - Komenda Powiatowa Policji w Będzinie,
 - Sąd Okręgowy w Będzinie, Wydział Rodzinny,
 - Powiatowa Komenda Policji, Wydział ds. Nieletnich,
 - Placówki doskonalenia nauczycieli (Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny *Metis* w Katowicach, Instytut Doskonalenia Nauczycieli *Wiedza* w Katowicach, Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli *WOM* w Katowicach).

Rozdział VI

DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO I KATALOG WARTOŚCI

W celu rozpoznania środowiska pod kątem potrzeb, zasobów i problemów uczniów - została przeprowadzona diagnoza. Dane zostały zebrane za pomocą: obserwacji, rozmów/wywiadów, analizy pracy i wytworów, wniosków z prowadzonych ćwiczeń, analizy dokumentów. Dodatkowo przeprowadzono badanie sondażowe (ankieta) – oddzielnie dla rodziców, uczniów, nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły. Analizując i zestawiając wyniki ankiety w czterech grupach – określono najważniejsze wartości dla społeczności szkolnej, a także problemy wychowawcze w szkole. Na podstawie zebranych materiałów opracowano strategię działania.

Zdaniem szkolnej społeczności najważniejsze wartości, na których należy oprzeć Program Wychowawczo-Profilaktyczny oraz pracę dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczą to:

- **Przyjaźń** (klimat życzliwości i koleżeństwa w grupie rówieśniczej).
- **Zdrowie** (dobre samopoczucie psycho-somatyczne).
- **Uczciwość** (postępowanie zgodnie z normami moralnymi).
- **Bezpieczeństwo** (niwelowanie stanu zagrożenia, minimalizowanie zagrożeń).
- **Tolerancja** (atmosfera wzajemnej akceptacji).

Identyfikację problemów szkolnych ujęto następująco:

- 1) Brak poczucia bezpieczeństwa - lęk przed starszymi kolegami.
- 2) Konflikty w grupie rówieśniczej:
 - brak akceptacji - odrzucenie przez rówieśników, brak przyjaciół i kolegów,
 - brak tolerancji - niska samoocena,
 - drobne nieporozumienia,
 - problemy rodzinne,
 - zrzucanie winy na innych.
- 3) Zachowania agresywne:
 - agresja fizyczna - zaczepki, popychanie, szarpanie,
 - agresja werbalna - wyzwiska, wyśmiewanie, kpiny, ironizowanie,
 - agresja pozawerbalna – obraźliwe gesty, prowokacyjna mowa ciała.
- 4) Problemy emocjonalne wynikające z niepowodzeń szkolnych:
 - stawianie zbyt wysokich wymagań dzieciom przez rodziców i/lub nauczycieli,
 - niska samoocena,
 - skrytość, nieśmiałość, zamykanie się w sobie,
 - brak motywacji do nauki,
 - brak dojrzałości szkolnej,
 - nadopiekuńczość ze strony rodziców.
- 5) Problemy w nauce:
 - deficyty rozwojowe,
 - specjalne potrzeby edukacyjne,
 - niedostosowanie wymagań do możliwości dziecka,
 - niemożność sprostanania wymaganiom,
 - niedojrzałość psychiczna,
 - brak pomocy, troski, zainteresowania ze strony rodziców,

- brak obowiązkowości, systematycznej pracy, brak chęci do nauki,
 - problemy zdrowotne.
- 6) Kryzys instytucji rodziny:
- brak autorytetów w rodzinie,
 - brak więzi pokoleniowych,
 - zanik tradycji rodzinnych,
 - niewłaściwe nawyki w rodzinie,
 - poczucie osamotnienia, izolacji w rodzinie, brak wsparcia rodziców,
 - chroniczny brak czasu rodziców, poświęcanie dużej ilości czasu na pracę zawodową,
 - nieprawidłowa organizacja czasu wolnego.
- 7) Rodziny dysfunkcyjne:
- alkoholizm, nałogowe palenie papierosów, choroby psychiczne, uzależnienia,
 - przemoc psychiczna - wyzwiska, wyśmiewanie, wulgarne słownictwo,
 - przemoc fizyczna - bicie, kary cielesne, poniżanie, szarpanie, szturchanie,
 - brak warunków i nawyków higienicznych,
 - niewydolność wychowawcza rodziców, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- 8) Negatywne wzorce medialne:
- niekontrolowane korzystanie z telewizji i komputera,
 - zbyt długi czas spędzany przed telewizorem i komputerem.
- 9) Łamanie zasad bezpieczeństwa:
- nieznanomość zasad BHP, nieprzestrzeganie ich w szkole i w domu,
 - brak kontroli nad dzieckiem w czasie pracy i wypoczynku,
 - nieznanomość zasad udzielania pierwszej pomocy.

Poniżej zostały przedstawione zachowania problemowe uczniów oraz ich przyczyny, motywy:

- 1) Brak zainteresowania nauką spowodowany jest: zniechęceniem na skutek niemożności odnoszenia sukcesów, brakiem motywacji, dysfunkcjami rozwojowymi, brakiem wsparcia rodziny.
- 2) Trudności ze współpracą w zespole spowodowane są: egoizmem, chęcią narzucania własnego zdania, chęcią dominacji, brakiem tolerancji.
- 3) Brak dyscypliny na lekcji spowodowany jest: nadpobudliwością, znudzeniem, brakiem koncentracji, niezrozumieniem tematu.
- 4) Wzajemne dokuczanie sobie spowodowane jest: wykorzystywaniem słabości innych, złośliwością, negatywnym wpływem mediów.
- 5) Nieżyczliwa atmosfera spowodowana jest: brakiem autorytetów i pozytywnych wzorców, negatywnym wpływem mediów.
- 6) Brak kultury słowa spowodowany jest: chęcią imponowania innym, nawykami środowiskowymi, modą, językiem idoli.

- 7) Nieumiejętność okazywania szacunku dla innych spowodowana jest: kryzysem wartości i negatywnym wpływem środowiska.
- 8) Nieumiejętność panowania nad emocjami spowodowana jest: zaburzeniami emocjonalnymi, sytuacją domową uczniów, brakiem konsekwencji rodziców w postępowaniu z dziećmi.

Zadaniem szkoły jest wychowywanie dzieci i młodzieży do wartości. Uczniów należy zaznajomić z pozytywnymi wartościami, wzorcami osobowymi, wartościowymi działaniami, dobrymi praktykami, ważny jest także przykład własnego życia i poszukanie pozytywnych autorytetów. Wartości to przewodniki życia osobowego i społecznego, które nie mogą stać w sprzeczności z dobrem wspólnym. Wychowanie do wartości odbywa się nieustannie w relacjach: uczeń-nauczyciel oraz dziecko-rodzic. Szkoła to miejsce ćwiczenia się w relacjach społecznych i kształtowania poczucia przynależności do wspólnoty. Uwagę należy zwrócić także na dobro wspólne oraz wrażliwość na krzywdę drugiej osoby. W ramach tworzenia Programu Wychowawczo-Profilaktycznego zapytano o wartości najważniejsze kolejno dla: uczniów, rodziców, nauczycieli, a także pozostałych pracowników szkoły. Na podstawie wyników badań sporządzono katalog najważniejszych wartości, wyznawanych przez społeczność szkolną.

Rozdział VII

ORGANIZACJA PRACY I SPOSOBY DZIAŁANIA

W celu realizacji programu wykorzystywane będą następujące metody pracy i przedsięwzięcia:

- 1) happeningi, wystawy,
- 2) interaktywne wykłady, projekty, warsztaty, treningi umiejętności, szkolenia,
- 3) debaty, dyskusje na forum grupy, klasy,
- 4) rozmowy indywidualne,
- 5) spotkania z rodzicami,
- 6) gry i zabawy,
- 7) scenki rodzajowe, odgrywanie ról, drama, symulacje, inscenizacje,
- 8) twórczość artystyczna uczniów i prezentacja ich dorobku,
- 9) spektakle teatralne,
- 10) konkursy, quizy, turnieje,
- 11) wycieczki tematyczne i turystyczno – krajoznawcze,
- 12) wyjazdy śródroczne, wycieczki.
- 13) Akcje charytatywne w ramach Szkolnego Klubu Wolontariatu („Szlachetna paczka” „Paczka dla psiaczka”, „Poduszka dla maluszka”, WOŚP, Żonkilowe Pole Nadziei, Wigilia środowiskowa).

Zaplanowane zostały także następujące formy pracy z uczniami:

- 1) praca indywidualna,
- 2) praca w grupach,

- 3) praca w zespołach zadaniowych,
- 4) praca w kołach zainteresowań.

Sposoby diagnozowania problemów:

- 1) systematyczna obserwacja dzieci i ich rodzin,
- 2) przeprowadzanie ankiet,
- 3) przeprowadzanie rozmów, wywiadów,
- 4) analiza dokumentacji,
- 5) konsultacje z pedagogiem szkolnym, logopedą, i innymi specjalistami.

W celu skoordynowania wszelkich działań niezbędne jest konsekwentne reagowanie na obserwowane problemy oraz zanotowanie poszczególnych przypadków w zeszycie wychowawczym/zeszycie uwag.

Oprócz nastawienia na kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i promowanie bezpiecznych zachowań, działania podejmowane przez szkołę mają wspierać indywidualny rozwój ucznia, stosownie do potrzeb i możliwości poprzez:

- 1) pedagogizację rodziców
- 2) Wewnątrzszkolne Doskonalenie Nauczycieli: zapoznanie z programami profilaktycznymi rekomendowanymi przez MEN, udział nauczycieli w szkoleniach
- 3) prowadzenie zajęć edukacyjnych z wykorzystaniem treści programowych służących promocji zdrowia, dobrego samopoczucia i rozwoju psychicznego (edukacja prozdrowotna, edukacja ekologiczna) - nauczyciele
- 4) prowadzenie zajęć profilaktyczno-wychowawczych z wykorzystaniem zalecanych programów, prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień – wychowawcy, pedagog szkolny
- 5) działania w zakresie stałego kształtowania pozytywnej samooceny u dzieci i młodzieży, nauki komunikowania swoich potrzeb oraz porozumiewania się z otoczeniem – nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny, wychowawcy świetlicy
- 6) wprowadzanie treści z zakresu biblioterapii, bajkoterapii – wychowawcy, pedagog szkolny, nauczyciel-bibliotekarz, wychowawcy świetlicy
- 7) prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych - nauczyciele przedmiotów
- 8) prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych – nauczyciele specjaliści, pedagog szkolny
- 9) prowadzenie zajęć specjalistycznych - logopedycznych, socjoterapeutycznych, terapeutycznych i rewalidacyjnych dla dzieci z dysfunkcjami artykulacyjnymi i percepcyjnymi, posiadających opinię lub orzeczenie z poradni psychologiczno-pedagogicznej – nauczyciele specjaliści
- 10) prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia – zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań – nauczyciele przedmiotów, nauczyciele specjaliści
- 11) diagnozowanie indywidualnych możliwości i uzdolnień oraz prowadzenie działań stymulujących prawidłowy rozwój intelektualny, emocjonalny, społeczny – wychowawcy, pedagog szkolny, nauczyciele
- 12) pomoc materialna dla potrzebujących uczniów – wychowawcy, pedagog szkolny – przy współpracy z gminnymi instytucjami pozaszkolnymi powołanymi do pomocy dzieciom i rodzinom

Oprócz Programu Wychowawczo-Profilaktycznego zostały opracowane także procedury

postępowania w sytuacjach kryzysowych.

Rozdział VIII

OCZEKIWANE EFEKTY

Usytuowanie dziecka w centrum działalności szkolnej; integralność wychowania ze zdobywaniem wiedzy i kreowaniem umiejętności; spójność działań wychowawczych pomiędzy szkołą, rodziną i innymi instytucjami; oparcie wychowania na wartościach ogólnoludzkich, włączenie profilaktyki w działalność dydaktyczną – wychowawczo - opiekuńczą szkoły pozwoli na:

- 1) wszechstronny rozwój osobowy uczniów w wymiarze: intelektualnym, psychicznym, społecznym, estetycznym, moralnym i duchowym
- 2) rozwinięcie u dzieci dociekliwości poznawczej, ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie
- 3) wzbudzenie nawyku systematycznego i aktywnego uczestnictwa uczniów w zajęciach
- 4) promowanie aktywnej postawy w życiu szkolnym i w społeczności lokalnej, włączanie uczniów w pracę samorządu i akcje wolontariatu
- 5) wykształcenie u uczniów świadomości życiowej użyteczności edukacji
- 6) umiejętność planowania działań i świadomego podejmowania decyzji
- 7) nauczenie organizowania, świadomego podejmowania decyzji, oceniania oraz planowania własnego uczenia się
- 8) oparcie jednostkowych celów w oparciu o rzetelną pracę i uczciwość
- 9) promowanie atmosfery otwartości, empatii, tolerancji i życzliwości
- 10) wykształcenie umiejętności słuchania innych, szanowania odmiennych poglądów, otwartości w stosunku do innych osób, umiejętności wyrażania własnych potrzeb, akceptowania potrzeb innych
- 11) przygotowanie do współdziałania z innymi ludźmi, współpracy i pełnienia różnych ról w grupie oraz podejmowania związanej z tym odpowiedzialności
- 12) budzenie refleksji nad własnym postępowaniem, pobudzanie wrażliwości i sumienia.
- 13) pobudzenie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój
- 14) wprowadzenie dzieci w świat kultury i tradycji, w dziedzictwo regionalne i narodowe
- 15) wzbudzenie potrzeby dbałości o środowisko przyrodnicze, myślenie ekologiczne, ochrona środowiska
- 16) lepsze rozumienie potrzeb ucznia przez nauczycieli i rodziców oraz wzrost bezpieczeństwa

dzieci

- 17) postrzeganie wartości każdego ucznia w grupie, zespole klasowym
- 18) postępowanie zgodnie z normami i zasadami dobrego zachowania w szkole i poza nią
- 19) pobudzanie u uczniów poczucia własnej wartości
- 20) doskonalenie umiejętności komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi
- 21) świadomość zagrożeń i sposobów przeciwdziałania im, przeciwstawianie się aktom: agresji i przemocy, a także cyberprzemocy
- 22) ćwiczenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, podejmowania właściwych wyborów oraz skutecznego szukania pomocy
- 23) znajomość swoich potrzeb i emocji, mocnych i słabych stron, zdolność dokonywania samooceny
- 24) dbałość o własne zdrowie oraz umiejętność troszczenia się o siebie
- 25) racjonalne gospodarowanie czasem wolnym za szczególnym uwzględnieniem aktywności fizycznej
- 26) rozwój pasji i zainteresowań uczniów, pobudzanie aspiracji, optymalizowanie możliwości uczniów
- 27) zapewnienie różnorodnej pomocy uczniom potrzebującym.

Rozdział IX

EWALUACJA

W celu zbadania efektywności Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły Podstawowej im. Emilii Gierczak w Gródkowie zaplanowana jest coroczna ewaluacja wewnętrzna, polegająca na systematycznym monitorowaniu danych.

Zostaną one zebrane za pomocą obserwacji, badania sondażowego – w formie kwestionariusza ankiety i wytycznych do wywiadu, a także analizy dokumentacji – dzienników z arkuszami ocen oraz zeszytów uwag prowadzonych przez wychowawców.

Pod uwagę zostaną wzięte następujące aspekty zachowania uczniów: klimat/atmosfera w szkole, poczucie bezpieczeństwa, wyniki w nauce, frekwencja, samorządność, demokratyzacja, działalność wolontaryjna, równowaga pomiędzy prawami i obowiązkami uczniów, balans pomiędzy pracą i wypoczynkiem, postawa bezinteresownej pomocy, aktywny udział w życiu szkoły, uzdolnienia i aspiracje, autorytety, samoocena, umiejętności interpersonalne, postawy prozdrowotne, uzależnienia, agresja i przemoc, zachowania ryzykowne i zachowanie w sytuacji

zagrożenia.

Działalność uczniów zostanie zanalizowana pod kątem wskaźników naruszenia:

- dyscypliny szkolnej - kary dyscyplinarne, wagary, absencja, spóźnienia, agresja, wulgaryzmy, brak zainteresowania nauką,
- patologii w środowisku szkolnym: alkohol i środki odurzające, interwencje policji, przestępczość, próby samobójcze, wypadki drogowe z udziałem uczniów, przemoc rówieśnicza, subkultury i ruchy religijne.